

SOSYAL MEDYA VE PSİKOLOJİ

Editörler

Ayhan ERBAY

Volkan YÜCEL

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-7354-51-6

Kitap Adı

Sosyal Medya ve Psikoloji

Editörler

Ayhan ERBAY

ORCID iD: 0000-0002-1639-0483

Volkan YÜCEL

ORCID iD: 0000-0003-4240-3206

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

PSY000000

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

TEŞEKKÜR

Facebook, Twitter, Instagram vb. tüm sosyal medyalar paylaşımcıları tarafından yoğun biçimde kullanılmakta ve öngörüldüğünden fazla sonuçlar üretmektedir. Yeni dijital dünya her ne kadar sosyal bir gelişim sağlasa da maruz kalınan içeriklerin duygusal, psikolojik ve sosyolojik etkileri vardır. Bu çalışmada sosyal medya, özellikle psikoloji çerçevesinde ele alınmış ve olumlu ve olumsuz etkileri tartışılmıştır. Hemen hemen tüm yazılarda varılan ortak sonuçlardan birisi, toplumun doğrudan ya da dolaylı olarak ciddi bir etki altında olduğudur.

Sosyal medyanın kullanıcılarla oluşturduğu karmaşık ilişki, yer yer toplumsal kutuplaşmaya ulaşmakta, kullanıcıların kimlik ve aidiyetlerinin nasıl tanımlanması gerektiğine ya da öz farkındalıklarının hangi süreçlerde şekillendiğine değin şartları belirlemektedir. Dijital içerikler beden algısı, yeme davranışı, duygudurumu ya da dil gelişimi gibi özelliklerini etkilemekte, hatta çocuk ve gençler arasında şiddete neden olabilmektedir. Sanal platformlardaki çatışmalar gerçek hayatta suç vb. olgularla karşılık bulabilirken, gerçek hayatta etkisiz kalmış eylemler de sosyal medyada ciddi taraftar ya da aleyhtar toplayabilmektedir.

Çalışmanın sadece akademik değil toplumsal bilgi sağlamak amacıyla da düzenlendiği düşünüldüğünde başta anne babalar olmak üzere, eğitimciler, yerel yöneticiler, STK'lar ve kamu bürokrasisinde topluma yön verenler için de yararlı olabileceği belirtilebilir. Bu eserin ortaya çıkmasında yoğun çaba harcayan tüm yazarlara ve yayımda emeği geçen çalışanlara sonsuz teşekkürler. Toplumsal geleceğin problemlerini tanımlamak ve bu yöndeki tedbirlere ışık tutmak dileğiyle.

Ayhan ERBAY, Volkan YÜCEL

Mart, 2021

ÖNSÖZ

Suç, insanlığın var oluş süreci ile başlayıp bilim ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak boyut değiştiren hukuksal bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Son yıllarda bilim ve teknoloji alanındaki hızlı gelişmeler ve internet ve sosyal medyanın da yaygın kullanımı ile suçun yaygınlaşmasına yol açtığı görülmektedir. İnsanların bireysel özgür medya alanlarını yaratmada etkili iletişim araçlarından olan sosyal medyanın haber ve bilgiye hızlı ve doğru ulaşım gibi sayısız avantajları yanı sıra suç işlemeye de oldukça elverişli bir alan yarattığını söyleyebiliriz. Bu nedenle sosyal medyanın pek çok boyutu ile irdelenmesi büyük önem taşıyor.

Editörlüğünü sevgili Ayhan Erbay ve Volkan Yücel'in yaptığı "Sosyal Medya ve Psikoloji" kitabı bu alanda önemli bir boşluğu doldurması yanında bir ilk olma özelliği de taşıyor. Dijitalleşme ve sosyal medyanın birey üzerine etkisi, kimlik, aidiyet, öz farkındalık, öz saygı, kendilik algısı, bağımlılık, duygu durum, psikososyal ve nörobiyolojik etkiler, siber zorbalık, cinsel suçlar, kutuplaşma ve adalet arayışları gibi konular alanın uzmanı akademisyenlerce evrensel literatür bilgileri ışığında irdelenmiştir. Kitabın sadece psikoloji alanına değil toplumun her kesime hitap ettiğini ve başucu kitabı niteliğinde olduğunu vurgulamak isterim. Kitaba emeği geçen başta editörler olmak üzere tüm yazarlara ve yayınevine teşekkür ederim.

Prof. Dr. Halis Dokgöz

Adli Tıp Uzmanı

İÇİNDEKİLER

1.Bölüm: Psikolojide Paradigma Kayması: Çevrimiçi Terapi.....	1
<i>Ayhan ERBAY</i>	
2.Bölüm: Sosyal Medya: Dijital Bir Uterus İnşası	9
<i>Engin EKER</i>	
3.Bölüm: Sosyal Medya ve Kutuplaşma	23
<i>Hande TASA</i>	
4.Bölüm: Sosyal Medyanın Gençler Üzerindeki Etkisi	45
<i>Volkan YÜCEL</i>	
5.Bölüm: Kimlik, Aidiyet ve Sosyal Medya.....	63
<i>Ece HOŞCEYLAN</i>	
6.Bölüm: Öz Farkındalık, Öz Saygı ve Kendilik Algısı: Sosyal Medya Etkisi ..	81
<i>Bengisu Nehir AYDIN</i>	
7.Bölüm: Değişen Beden Algıları ve Yeme Bozukluklarında Sosyal Medya Etkisi	105
<i>Ülkü TANKUT</i>	
8.Bölüm: Sosyal Medya Bağımlılığının Nörobiyolojik Temelleri	135
<i>Serkan ADIGÜZEL</i>	
9.Bölüm: Sosyal Medya ve Duygudurum Bozuklukları.....	149
<i>Nilay ŞENAY</i>	
10.Bölüm: Çocuk ve Ergenlerde Sosyal Medya Kullanımı ve Etkileri.....	173
<i>Merve GÜNDÜZ</i>	
11.Bölüm: Dil Gelişimi ve Sosyal Medya Etkisi.....	197
<i>Özlem Merve CANSEVER</i>	
12.Bölüm: Sosyal Medya Kullanımı ve Siber Zorbalık	217
<i>Burak AKDENİZ</i>	
13.Bölüm: Paylaşanababalık (Sharenting): Ebeveynlerin Sosyal Medyada Çocukları ve Ebeveynlik Pratikleriyle İlgili Paylaşımları.....	241
<i>Dilek ÇELİK</i>	

- 14.Bölüm: Suçun Öğrenilmesi ve Yaygınlaşmasında**
Sosyal Medyanın Etkisi 257
Burcu TÜRK
- 15.Bölüm: Cinsel Suçlarda Sosyal Medya Etkisi 267**
Dila ERGÜL
- 16.Bölüm: Sosyal Medyada Adalet Arayışı 291**
Ezgi ILDIRIM ÖZCAN

YAZARLAR LİSTESİ

Serkan ADIGÜZEL

Arş. Gör., Haliç Üniversitesi, FEF, Psikoloji
Bölümü
ORCID iD:0000-0002-6054-040X

Burak AKDENİZ

Arş. Gör., İstanbul Aydın Üniversitesi,
FEF, Psikoloji Bölümü
ORCID iD:0000-0002-5113-3191

Bengisu Nehir AYDIN

Dr. Öğr. Üyesi, Haliç Üniversitesi, FEF,
Psikoloji Bölümü
ORCID iD:0000-0003-2920-3920

Özlem Merve CANSEVER

Arş. Gör. İstanbul Aydın Üniversitesi, FEF,
Psikoloji Bölümü
ORCID iD:0000-0001-9050-9115

Dilek ÇELİK

Yrd. Doç. Dr., Doğu Akdeniz Üniversitesi,
FEF, Psikoloji Bölümü
ORCID iD:0000-0003-3030-6660

Engin EKER

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Aydın
Üniversitesi, FEF, Psikoloji Bölümü
ORCID iD:0000 0001 9316 7026

Ayhan ERBAY

Dr. Öğr. Üyesi, Haliç Üniversitesi, FEF,
İngilizce Psikoloji Bölümü
ORCID iD:0000-0002-1639-0483

Dila ERGÜL

Arş. Gör. İstanbul Aydın Üniversitesi, FEF,
Psikoloji Bölümü
ORCID iD:0000-0002-1676-1109

Merve GÜNDÜZ

Arş. Gör. İstanbul Aydın Üniversitesi, FEF,
Psikoloji Bölümü
ORCID iD:0000-0003-4261-4820

Ece HOŞCEYLAN

Arş. Gör., Haliç Üniversitesi, FEF, Psikoloji
Bölümü
ORCID iD:0000-0001-8602-7877

Ezgi ILDIRIM ÖZCAN

Dr. Öğr. Üyesi, İstinye Üniversitesi, FEF,
Psikoloji Bölümü
ORCID iD:0000-0002-0805-6506

Nilay ŞENAY

Arş. Gör. İstanbul Aydın Üniversitesi, FEF,
Psikoloji Bölümü
ORCID iD:0000-0003-1862-835x

Ülkü TANKUT

Arş. Gör., Sağlık Bilimleri Üniversitesi,
HYBF, Psikoloji Bölümü
ORCID iD:0000-0002-0005-6720

Hande TASA

Öğr. Gör. Dr., İstanbul Aydın Üniversitesi,
FEF, Psikoloji Bölümü
ORCID iD:0000-0001-7543-1217

Burcu TÜRK

Dr. Öğr. Üyesi, Haliç Üniversitesi, FEF,
Psikoloji Bölümü
ORCID iD:0000-0003-3290-5886

Volkan YÜCEL

Doç. Dr., İTBF, İstanbul Kent Üniversitesi,
Sosyal Hizmet Bölümü
ORCID iD:0000-0003-4240-3206